

ВПЛИВ ЗАЛИШКОВИХ ДЕФОРМАЦІЙ У ШАРІ ПРИ КОНТАКТНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ ЖОРСТКИМ ШТАМПОМ ДЛЯ ВИПАДКУ ПРУЖНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТРЕЛОАРА

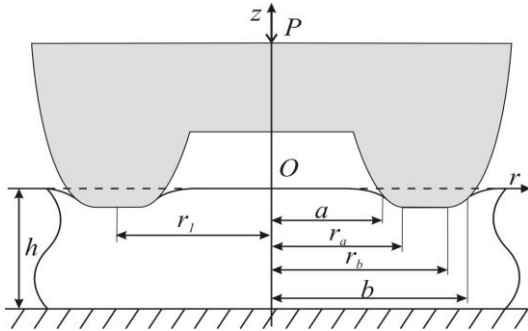

Рис. 1 – Схема контактної взаємодії

Розглянемо осесиметричну задачу про тиск із постійною силою P жорсткого кільцевого штампа на попередньо напружений ізотропний шар товщиною h , що лежить на жорсткій, абсолютно гладкій основі. Розв'язання проводитимемо у рамках лінеаризованої теорії пружності, із використанням термінології монографії [1]. Штмп утворено обертанням навколо спільної осі, що співпадає із лінією дії сили P , двох віток парабол, які спряжені у вершинах відрізком прямої. Граничні умови:

$$\sigma_{rz}(r, 0) = 0, 0 \leq r < \infty; \quad \sigma_{zz}(r, 0) = 0, 0 \leq r \leq a, b \leq r;$$

$$u_z(r, 0) = w(r), a \leq r \leq b;$$

$$\sigma_{rz}(r, -h) = 0, 0 \leq r < \infty; \quad u_z(r, -h) = 0, 0 \leq r < \infty. \quad (1)$$

Функція $w(r)$ визначає форму жорсткого штампа. Представимо функцію $\sigma_{zz}(r, 0)$, що описує розподіл контактних напружень під штампом, у вигляді:

$$\sigma_{zz}(r, 0) = \sum_{n=1}^N a_n L_n(r), \quad L_n(r) = J_0\left(\frac{\gamma_n}{a} r\right) Y_0(\gamma_n) - Y_0\left(\frac{\gamma_n}{a} r\right) J_0(\gamma_n), \quad L_n(b) = 0. \quad (2)$$

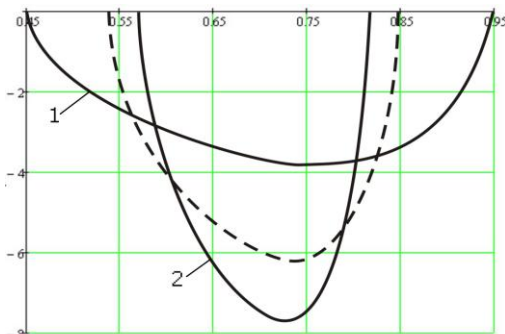

Рис. 2 – Розподіл контактних напружень під штампом

Застосувавши основні співвідношення лінеаризованої теорії пружності в координатах початкового стану [1] до умов (1), врахувавши представлення (2) та використавши розроблену методикку розв'язання систем потрійних та парних інтегральних рівнянь [2], отримуємо скінчену систему лінійних алгебраїчних рівнянь відносно невідомих a_n .

Дослідимо вплив залишкових деформацій у шарі на розподіл контактних напружень для випадку пружного потенціалу Трелоара. На рисунку 2 зображено графіки функції

$\sigma_{zz}^* = 2\pi/P \sigma_{zz}(r, 0)$. Пунктирна крива відповідає відсутності у шарі залишкових деформацій, крива 1 – наявності стискуючих, а крива 2 – наявності розтягуючих залишкових деформацій. Проведений числовий аналіз дає можливість стверджувати, що поява у тілі розтягуючих залишкових деформацій викликає звуження ділянки контакту та збільшення абсолютного значення контактних напружень. Виникнення стискуючих деформацій спричиняє розширення ділянки контакту та зменшення абсолютного значення контактних напружень.

Література.

1. Гузь А. Н. Основы теории контактного взаимодействия упругих тел с начальными (остаточными) напряжениями / А. Н. Гузь, В. Б. Рудницкий. – Хмельницький : 2006. – 710 с.
2. Габрусєва І. Ю. Контактна взаємодія кільцевого штампа із попередньо напруженим півпростором / І. Ю. Габрусєва, Б. Г. Шелестовський // Вісник ТНТУ. – Тернопіль: ТНТУ, 2009 №3.